

Oponentský posudek vedoucího práce Lenky Hachlincové **Obraz a písmo v českém a slovenském umění v padesátých a šedesátých letech 20. století**, FFUK Praha.

Lenka Hachlincová zahájila doktorské studium ještě pod rodným jménem Lednická 1. 10. 2007. Státní doktorskou závěrečnou zkoušku složila již 29. 9. 2010, poté měla přerušené studium na 1 semestr - 29. 9. 2009 - 28. 2. 2010. Všechny náležitě povinnosti plnila, vlastní práci jsem však dostal na poslední chvíli v loňském roce. Zdálo se mi, že byla utkána horkou jehlou, a proto jsem ji vrátil s tím, že doktorandka předložila verzi novou, která, domnívám se, již splňuje nároky na dizertační práci.

V čem jsem viděl hlavní problém: v poměrně sofistikované a ambiciózní metodologii, v teorii *per se*, založené na konceptu „aktivátorů“, kde se ztrácely odkazy a návaznosti na konkrétní příklady. Teorie bobtnala do té míry, že text byl více o Saussurovi či Piercem než o jejich vztahu k tématu. Navíc nebylo zřetelně formulované, proč si autorka vybírá vlastní příklady a ne jiné.

Tyto nedostatky autorka projasnila a přepracovala v předkládané verzi práce, která není průvodcem po verbálně-vizuálních projevech československé tvorby vymezeného období, ale zabývá se buď nejautentičtějšími díly, nebo naopak díly zapomenutými a málo prezentovanými. Tak si Hachlincová vybírá konkrétní obraz Jiřího Balcara, Vlastimila Beneše, Antikódy Václava Havla, uvádí rovněž do kontextu zapomenutého tvůrce Jaroslava Dočekala. Zařazení filmů Jiřího Golda do souvislostí je odvážné, možná pro někoho diskutabilní, ale rozhodně osvěžující. Do oblasti aktivátorů ideologických jazykových struktur patří podvratná reakce Julia Kollera na „socialistický mýtus“.

Další aktivátor souvisí s „intertextualitou“: je demonstrována na kolážích a dekolážích Jiřího Koláře a dalších, i slovenských výtvarníků. Další kapitola souvisí s tím, co autorka nazývá „kognitivní resolutio“, zrychlování vizuálního

myšlení (příklad Štefan Prukner). A konečně poslední je vázána na antropocentrismus. Nebudu zde otevírat otázku, do jaké míry jsou jednotlivé skupiny (typy) vztahů obrazů a písma otevřené a mohou pokrýt jedno a též dílo současně. Nutno říci, že autorka si udělala těmito teoretickými konstrukcemi šikovné alibi, jelikož je to ona, kdo může a musí rozhodnout, který výtvarník bude dosazen do konkrétní skupiny. Vzhledem ke značné otevřenosti systému proti takovému rozhodnutí jako by nebylo odvolání.

Domnívám se, že ačkoliv ještě v polovině loňského roku hrozilo, že autorka práci nedokončí, nakonec se jí to podařilo a to s výsledkem, který ukazuje především důkladné a odvážné rozpracování metodologie (používání vlastních termínů k uchopení problému), která chce být jiná, než dosavadní texty o daném tématu (např. kniha Lenky Jánské *Mezi obrazem a textem. Text a grafém v evropském a českém malířství, 1910 -1930*. Praha 2007). Především pro tyto kvality doporučuji práci k obhajobě.

V Praze 26. 8.2015

Prof. Vojtěch Lahoda